

Měsícovité podstavce tvoří velmi specifickou a variabilní kategorii keramických, vzácně i kamenných artefaktů. Počátky jejich výskytu a rozšíření lze ve střední Evropě spojovat s kulturami popelnicových polí, zejména hornodunajského a středodunajského okruhu. Jejich vývoj následně pokračuje také ve starší době železné, kdy se rozšířily mimo stredoevropský prostor až do severovýchodního Španělska a severní Itálie. Celkový počet nálezů v současné době převyšuje odhad z roku 2004, který se pohyboval kolem dvou tisíc jedinců.

Hlavní úkol práce spočíval v souborném zpracování dosavadních výsledků bádání v rámci této problematiky. Současně také došlo k pokusu o kritické posouzení vlastností artefaktů a nálezového prostředí vzhledem k potenciální funkci měsícovitých podstavců.

Nálezové prostředí těchto výrobků je poměrně variabilní. Zpravidla se objevují na sídlištích v sekundárním uložení jako odpad, ale také v situacích, které lze považovat za projevy kultovního jednání. V severovýchodní Francii a jižním Německu se části měsícovitých podstavců nacházejí také v kontextu hrobů z pozdní doby bronzové. Odtud se tento zvyk šíří v poněkud transformované podobě východním směrem. Takto vybavené hroby lze zaznamenat na pohřebištích bylanské a kalenderberské kultury a také v prostředí slezské, vzácněji pak sasko-lužické skupiny lužických popelnicových polí starší doby železné.

Na základě dominantních morfologických znaků měsícovitých podstavců byla navržena nová typologie, rozlišující 4 typy a 13 variant. Některé formy jsou kulturně a regionálně specifické. Pro české prostředí je charakteristická prizmatická podoba vyznačující se oproti okolním regionům jednoduchostí tvaru a výzdoby, která svědčí spíše o praktické funkci těchto artefaktů.

Součástí práce je vyhodnocení chemicko-mineralogických analýz zaměřených na materiálové složení keramické hmoty a stanovení maximálního termického zatížení vybraných vzorků. Výsledky rozborů v souladu s hodnotami naměřenými při experimentálním výpalu modelů měsícovitých podstavců nevyklučují možnost použití předmětů jako příslušenství ohniště. Zároveň však neposkytly jednoznačné indicie vedoucí k objasnění účelu těchto artefaktů.

Názory na jejich funkci nejsou po více jak 150 letech výzkumu jednotné, sahají od jednoduchých symbolů, přes nábožensko-kultovní objekty až po ryze utilitární předměty. Za současného stavu poznání nezbývá než měsícovité podstavce chápat jako polyfunkční a polysémantické předměty, které jsou znakem kulturní identity se symbolickým, sociálním i praktickým obsahem.